

POLSKA AKADEMIA NAUK

Wydział VII Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych

KOMITET ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI SUROWCAMI MINERALNYMI

z siedzibą przy Instytucie Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią
31-261 Kraków, ul. J. Wybickiego 7

tel.: +12 / 632 33 00, fax: +12 / 632 35 24, e-mail: lidia.gawlik@min-pan.krakow.pl

Kraków, 09.05.2011

zewodniczący:

of. dr hab. inż.

lerek Nieć

stytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN
aków

onorowy Przewodniczący:

of. dr hab. inż.

oman Ney

stytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN
aków
łonek Polskiej Akademii Nauk

astępcy Przewodniczącego:

hab. inż.

arbara

łk-Radwanek

Instytut Geologiczny
dział Karpacki
aków

of. dr hab. inż.

ugeniusz Mokrzycki

stytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN
aków

ekretarz Naukowy:

inż.

idia Gawlik

stytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN
aków

łonkowie Prezydium:

of. dr hab. inż.

iesław Blaschke

stytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN
aków

gr inż.

dzisław Kulczycki

łższy Urząd Górniczy
łowice

of. dr hab. inż.

yszard Uberman

akademia Górniczo-Hutnicza
aków

W. Pan Senator
Jan Wyrowiński
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
Komisja Gospodarki Narodowej

Szanowny Panie Senatorze;

Pozwalam sobie przesłać na Pana ręce uwagi odnośnie ustawy
Prawo Geologiczne i górnicze, w ślad za przekazanymi wcześniej wnio-
skami z działalności Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami
Mineralnymi Polskiej Akademii Nauk. Zwracamy nadal uwagę na nie-
które jej niedoskonałości, a przede wszystkim nieścisłości niektórych
sformułowań, które mogą utrudnić racjonalną gospodarkę złożami kopa-
lin i biurokratyzować działania administracyjne z nią związane. Sugeru-
jemy rozważenie wprowadzenia odpowiednich korekt przedstawionych
w załączeniu nie zmieniających istoty rozwiązań legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. inż. Marek Nieć

UWAGI
Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi Polskiej Akademii
Nauk
odnośnie ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze

Przedmiotem prac Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi w latach 2007- 2009 była racjonalna gospodarka złożami kopalin i ich ochrona jako niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego kraju, w nawiązaniu do obowiązującego prawa geologicznego i górniczego i proponowanej jego nowelizacji. W wyniku dyskusji nad referatami przedstawianymi na ten temat na posiedzeniach plenarnych, otwartych i współorganizowanych konferencjach naukowych, zwracaliśmy uwagę na:

- zagrożenia dla tego bezpieczeństwa przez utrudnienia w racjonalnej gospodarce złożami i ograniczenie dostępu do złóż jako źródła surowców niezbędnych dla prawidłowej działalności gospodarczej, w szczególności dla energetyki, budownictwa (mieszkaniowego i drogowego) oraz niektórych gałęzi przemysłu (np. ceramicznego).
- konieczność odpowiednie działania w celu zapewnienia racjonalnej gospodarki złożami kopalin.

W związku z powyższym zwracamy uwagę, że uchwalona przez Sejm RP ustawa Prawo geologiczne i górnicze zawiera szereg przepisów, które utrudnią racjonalną gospodarkę złożami jako częścią środowiska przyrodniczego i które wymagają w opinii Komitetu odpowiedniej modyfikacji.

Szczegółowe uwagi w załączeniu.

**Uwagi odnośnie ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz wskazane zmiany w celu
zapewnienia racjonalnej gospodarki złożami kopalin.**

Artykuł	Brzmienie w projekcie ustawy	Proponowana zmiana	Uzasadnienie
Art. 6. ust.1, pkt.1)	Informacją geologiczną są dane ..... wraz z wynikami ich interpretacji ..... i znajdujące się w próbkach	Informacją geologiczną są dane uzyskane w wyniku prac geologicznych w tym próbki pobrane w toku tych prac i wyniki ich badań.	.....wraz z wynikami ich interpretacji..... wynik interpretacji jest informacja wtórną często obarczoną subiektywizmem i z tego powodu nie zawsze akceptowalną, a niekiedy błędną. Wskazane jest z tego powodu nie wyróżnianie szczególne tego rodzaju informacji. ..... znajdujące się w próbkach. Sformułowanie niezręczne. Informacją jest sama próbka i wyniki jej badania.
Art. 6, ust. 1 pkt. 4)	Obszarem górniczym jest przestrzeń ..... , w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony ..... oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji	Wskazane uściślenie: .....oraz prowadzenia robót górniczych i uzupełniających robót geologicznych (uzupełniającego rozpoznania złoża), niezbędnych do wykonywania koncesji i zapewnienia racjonalnego wykorzystania zasobów złoża	Zagospodarowanie złoża jest podejmowane, na podstawie wyników prac rozpoznawczych w warunkach niepełnej, wiedzy o nim i braku możliwości pełnego jej uzyskania. Prowadzenie uzupełniających prac rozpoznawczych w złożu i jego otoczeniu w granicach OG jest nieodzownym warunkiem dla właściwego projektowania eksploatacji i wykorzystania złoża.
Art. 7 ust. 1 i 2	Ust. 1 Podejmowanie działalności określonej ustawą jest dozwolone tylko wówczas, jeśli nie naruszy ono przeznaczenia nieruchomości gruntowej określonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz odrębnych przepisach Odpowiednio ust. 2		Przekreśla możliwość efektywnej ochrony złóż kopalin i racjonalnej gospodarki nimi. Stwarza zagrożenia dla bezpieczeństwa surowcowego kraju.

Art. 13		<p>Wskazane (i niezbędne) uzupełnienie: 5. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia sposób (metody) i tryb ustalania wynagrodzenia z tytułu użytkowania górniczego, o którym mowa w art. 14 ustawy oraz terminy jego zapłaty biorąc pod uwagę wartość złoża i wymaganą racjonalność jego wykorzystania.</p>	<p>Złóża kopalin określone w art. 10 są własnością Skarbu Państwa. Wynagrodzenie z tytułu ustanowienia użytkowania górniczego powinno być adekwatne do wartości zasobów złoża (jako składnika majątku Skarbu Państwa), określonej zgodnie z zasadami ustalania wartości aktywów górnich</p>
Art. 14 ust. 3 pkt. 2)	Proponowanej technologii prac	<p>Uzupełnić .....zapewniającej racjonalne wykorzystanie złoża</p>	
Art. 15 ust.3	Roszczenie...wygasa z upływem 5 lat...	Wskazane rozważenie zmiany 5 lat na 3 lata	Okres 5 lat może powodować dostępność złoża w celach spekulacyjnych
Art. 21 ust.1 pkt. 1)	Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1	<p>Konieczne uzupełnienie ..... poza granicami obszarów górnich</p>	<p>Zagospodarowanie złoża jest podejmowane, na podstawie wyników prac rozpoznawczych w warunkach niepełnej, wiedzy o nim i braku możliwości pełnego jej uzyskania. Prowadzenie uzupełniających prac rozpoznawczych w złożu i jego otoczeniu w granicach OG jest nieodzownym warunkiem dla właściwego projektowania eksploatacji i racjonalnego wykorzystania złoża. Żądanie dodatkowo koncesji na wykonywanie takich prac nie służy racjonalnej gospodarce złożem i jest niepotrzebnym wymaganie biurokratycznym</p>
Art.22 ust.2	Koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż (do 2ha....) ..... udziela starosta	<p>Usunąć lub dodatkowo uzupełnić: 4) eksploatacja nie ogranicza możliwości</p>	<p>Konieczna eliminacja lub ograniczenie. Eksploatacja takich „złóż” powoduje dewastację złóż dużych, z</p>

		racjonalnej eksploatacji złóż sąsiednich	których są wydzielane, dewastację środowiska, trudności w rekultywacji terenu poeksploatacyjnego
Art. 23 ust. 3	Udzielenie koncesji przez starostę wymaga opinii marszałka województwa	Udzielenie koncesji przez starostę wymaga uzgodnienia z marszałkiem województwa	Złóża „małe”, na których eksploatację udziela koncesji starosta są wydzielane z dużych złóż, na których koncesje udziela marszałek województwa. Brak uzgodnienia powoduje bałagan w zagospodarowaniu złóż i nieracjonalne ich wykorzystywanie
Art. 93 ust. 2	Dokumentację geologiczną, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt. 1- 3, zatwierdza w drodze decyzji organ administracji geologicznej	Wskazana zmiana: „Sporządzenie dokumentacji geologicznej złoża stwierdza w drodze decyzji organ administracji geologicznej”	Zapis może utrudnić racjonalną gospodarkę złożem. Uniemożliwia bez zgody organu administracyjnego dokonywanie zmian nieodzownych w czasie eksploatacji złoża i stwierdzania aktualnych cech jego budowy i zasobów
Art. 93 ust. 3	Jeśli dokumentacja geologiczna..... nie odpowiada wymaganiom prawa ..... albo powstała w wyniku działań niezgodnych z prawem właściwy organ .....odmawia jej zatwierdzenia	Konieczne uzupełnienie ..... albo wykonana została niezgodnie z zasadami wiedzy geologicznej.....	W obecnym brzmieniu dopuszcza się przyjęcie dokumentacji merytorycznie błędnej (w praktyce są to przypadki częste – sprzyja temu bezmyślne stosowanie technik komputerowych w opracowywaniu danych geologicznych)
Art. 93 ust. 5	W przypadku stwierdzenia istotnych różnic między dokumentacją geologiczną a stanem rzeczywistym ..... organ administracji ..... może nakazać zmianę dokumentacji	Konieczne uzupełnienie: ..... istotnych różnic ....., które mogą mieć wpływ na racjonalną gospodarkę złożem lub bezpieczeństwo prowadzenia eksploatacji ..... organ administracji	Sformułowanie nieprecyzyjne. Nie określono, co należy rozumieć przez „istotne różnice” . Naturalna zmienność złóż powoduje zawsze istnienie różnic. Uznaniowość zapisu może być korupcjogenna (przypadki były obserwowane w przeszłości)
Art. 96 ust. 1	Minister właściwy do spraw środowiska określi w drodze rozporządzenia szczegółowe wymagania dotyczące dokumentacji: 1) geologicznej złoża kopaliny	Wskazane uzupełnienie: 1) geologicznej złoża kopaliny w tym zasad określania granic złoża	W definicji złoża nie sprecyzowano, co należy rozumieć przez „ ... może przynieść korzyść gospodarczą”, w szczególności w przypadku złóż, które będą własnością Skarbu Państwa, dla

			określenia, co jest przedmiotem tej własności.
Art. 100 ust. 2	Jeśli zmiany w okresie sprawozdawczym przekraczają 50% wielkości rocznego wydobycia ze złoża, o których mowa w ust. 1, pkt. 5 przekwalifikowania dokonuje przedsiębiorca po uzyskaniu zgody w drodze decyzji właściwego organu koncesyjnego	Powinno być: Jeśli zmiany zasobów przemysłowych do nieprzemysłowych w okresie sprawozdawczym przekraczają 50% wielkości rocznego wydobycia ze złoża, przekwalifikowania dokonuje przedsiębiorca po uzyskaniu zgody w drodze decyzji właściwego organu koncesyjnego	Zapis absurdalny, biurokratyzujący gospodarkę złożem, może być (i bywa) źródłem manipulacji danymi o zasobach. Przekwalifikowania zasobów do bilansowych lub pozabilansowych wynikają ze stwierdzonych parametrów złoża, na co organ administracji nie ma wpływu. Przekwalifikowanie zasobów nieprzemysłowych do przemysłowych jest korzystne dla racjonalnej gospodarki złożem i decyzja organu administracji jest zbyt cenna.
Art. 100 ust. 5	Operat ewidencyjny sporządza się na podstawie 1) obmiaru wyrobisk dla zasobów złóż kopalin stałych 2) pomiaru wydajności odwiertów dla złóż kopalin gazowych i płynnych	Ustęp zbędny, niezgodny treścią art. 100, ust. 1, nielogiczny	Operat ewidencyjny powinien być sporządzany na podstawie wyników prowadzonej eksploatacji i uzupełniającego rozpoznania złoża w czynnym zakładzie górniczym, co wynika z art. 100 ust. 1
Art. 204. ust. 2	Do prawa do informacji..... stosuje się dotychczasowe przepisy	Wskazana zmiana: Do prawa do informacji.....uzyskanej od dnia 01.01.2002 stosuje się przepisy ustawy	W obecnym brzmieniu niejasny w świetle ust. 1

Zwracamy również uwagę, że wymagają skrupulatnego rozważenia skutki finansowe zmiany brzmienia art. 140 ust. 1 i zmniejszenie udziału Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w opłacie eksploatacyjnej (z 40 na 10%). Część opłat eksploatacyjnych stanowiąca dochód NFOŚiGW przeznaczana jest na finansowanie działalności geologicznej, w szczególności realizowanej przez Państwową Służbę Geologiczną, oraz na niezbędne prace związane z likwidacją kopalń i zabezpieczenia dawnych terenów poeksploatacyjnych.

Proponowana zmiana poprawi budżet gmin, ale spowodować może poważne obciążenie budżetu Państwa, kosztami niezbędnych prac geologicznych (np.

dotyczących prognozowania zagrożenia osuwiskowego, zabezpieczenia zaopatrzenia wodę, zapewnienia pokrycia przyszłych potrzeb surowcowych kraju, w tym w zakresie surowców energetycznych itd.). Udziału Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w opłacie eksploatacyjnej zapewniający pokrycie niezbędnych potrzeb odnośnie realizacji zadań określonych w art.161 ustawy powinien być nie mniejszy niż 25 %.